

VÜCUT ALGISI VE SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI İLİŐKİSİNİN İNCELENMESİ

Mehmet YORULMAZ¹

Őenay KURUTÇU²

Öz

Amaç: Bu çalışmada estetik ve güzellik merkezlerinde operasyon yaptıran veya yaptırmak isteyen hastalarda beden algısı ve sosyal görünüş kaygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmaya Konya ilinden 3 güzellik merkezine gelen yaş ortalamaları 30.86 ± 8.76 olan 19 erkek 131 kadın 150 kişi katılmıştır. Araştırmada veri toplamak için Hart ve arkadaşları tarafından (2008) geliştirilen Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği ve 1953 yılında Secord ve Jourand tarafından geliştirilen Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları 1992 yılında Hovardaoğlu tarafından yapılan Vücut algısı ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 22.0 programından yararlanılarak t testi, varyans analizi ve korelasyon analizleri yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmanın bulgularına göresosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı puan ortalamalarının cinsiyete, medeni duruma ve çocuk durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık görülmemiştir, öte yandan yapılan cerrahi girişim sorusu ile sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,592$; $p < 0,000$).

Sonuç: Sonuç olarak araştırmaya katılan bireylerin sosyal görünüş kaygısı ve vücut algısı puanları düşük düzeyde bulunmuştur. Sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sosyal görünüş kaygısındaki puan artışı vücut algısı puanlarını da artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Estetik, Kaygı, Vücut Algısı

¹Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, mtyorulmaz@hotmail.com

²Master Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, kurutcusenayy@outlook.com

*Bu çalışmanın bir kısmı özet bildiri olarak ISCER, 2018 Konferansında sunulmuştur.

THE INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN BODY PERCEPTION AND SOCIAL APPEARANCE ANXIETY

Abstract

Aim: In this study intended to investigate the relationship between body perception and social appearance anxiety on patients who operate or wish to have an operation in esthetic and beauty centers.

Materials and Methods: The study included 150 male and 150 female participants in three beauty centers in Konya, Turkey with a mean age of 30.86 ± 8.76 . That one may gather data, and Scale of Social Appearance Anxiety developed by Hart et al. (2008) and Body Perception Scale conducted Turkish validity and reliability studies by Hovardaoğlu in 1992 and developed by Secord and Jourand in 1953 used. T-test, variance analysis, and correlation analysis were performed by using SPSS 22.0 program.

Findings: Giving to the data of the survey; there was no substantial difference between Social Appearance Anxiety and Body Perception scores according to gender, marital status, and child status variables. Moreover, it was found a significant difference between the question of surgical intervention and Social Appearance Anxiety and Body Perception ($p < 0.05$). There was a moderately significant relationship between social appearance anxiety and body perception ($r = .592$; $p < .000$).

Conclusion: Anxiety of social appearance and body perception scores of the participants were found at a low level. It was found a positive correlation between social appearance anxiety and body perception. The rise in scores of social appearance reinforces the body perception scores.

Keywords: Esthetics, Anxiety, Body Perception

LGİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insan, yaşamı süresince hayatlarının her alanında diğer insanlar üzerinde nasıl bir izlenim bıraktıklarını merak etmektedirler. Diğer insanlara güzel görünmek ve iyi izlenim bırakmak amacındadırlar. Güzel görünüme verilen önem ister istemez insanların büyük çoğunluğunda hoş ve beğenilir olma arzusunu doğurmuştur. Bundan ötürü insanlar daha güzel görünmek için yoğun çaba ve uğraşı içerisine girmektedirler. İnsanların fiziki görünüme verdikleri önem genellikle kitle iletişim araçları vasıtasıyla hem bireylere, hem ailelere hem de topluma empoze edilmektedir. Dolayısıyla çabuk etkilenen insanoğlu bu tür algı karşısında kendisini bir şey yapmaya mecbur hissetmektedir (Kılıç, 2015). İnsanların bedenleriyle ve fiziki görünüşleriyle ilgili olarak ortaya çıkan olumsuz beden imajı sosyal görünüş kaygısına neden olmaktadır (Doğan, 2010). Sosyal kaygı içerisinde kişinin taşıdığı beden imajı çok önemli bir faktördür. İnsanların diğer kişilere aktarmak istedikleri nesnelere başında bireysel imaj gelmektedir. Bilhassa sosyal medya platformları aracılığı ile insanlarda var olan bedensel dış görünüş, kişileri paylaşım yapmaya iten nedenlerden birisidir. Yalnızca bedensel imajın aktarılması olarak kullanılmayan sosyal medya araçları aynı zamanda kişilerin ruhsal yansımalarının da karşı tarafa aktarılması olarak da kullanılmaktadır.

Bireyler beden imajına ve görünüşüne yönelik gelişen olumsuz algı ve değerlendirmelerinin bir neticesi olarak sosyal görünüş kaygısı yaşamaktadır. Sosyal görünüş kaygısının bireyin yalnızca vücut biçiminden kaynaklanan kaygı olmadığı; boyunun uzunluğu, kilosu, yüzünün şekli gibi nedenlerle yaşanan kaygıları da kapsayan dahagenel ve bütüncül bir kaygı durumudur. Çeşitli bozukluklarla beraber seyreden ve bireyin günlük sosyal aktivitelerini olumsuz yönde etkileyen bir kaygı bozukluğudur (Doğan 2009, Akt: Kılıç, 2015). Bir tür sosyal kaygı olarak ifade edilen sosyal görünüm kaygısı, fiziksel görünümleri başkaları tarafından değerlendirilirken insanların hissettiği kaygı ve stres olarak tanımlanmaktadır (Amasyalı ve Alakuş-Sabuncuoğlu, 2017). Kendilerine sunulan ideal ölçülere göre bedenleriyle ilgili duygu ve tutumgeliştiren insanlarda ideal ölçülerden sapma, bireyin kendilik değerlendirmesinde değişmeye yol açmaktadır. Çünkü bireyin kendi bedenini ve beden parçalarını algılayarak onlara belli

anımlar vermesi, kendine güven ile yakından ilişkilidir. Kendini fiziksel açıdan olumlu değerlendirenler kişiler arası ilişkilerde daha güvenli ve işlerinde daha başarılı olurken, kendini beğenmeyen, kendinde birçok kusurlu yanın bulunduğunu düşünen insanlar ise yaşamlarının çeşitli dönemlerinde ya da sürekli olarak huzursuz, güvensiz ve değersizlik duyguları yaşarlar (Kılıç, 2015).

Haase ve arkadaşları (2007), vücut kontrol davranışlarının kişinin vücut şekli hakkındaki korkularını güvence altına alamadığında, sosyal fizik kaygısının bireyin yaşadığı anksiyete durumu ile benzerlik gösterdiğini ileri sürmektedirler (Akt: Soylu ve Ark., 2017). Araştırmacılara göre sosyal görünüm kaygısı, sosyal fiziksel kaygının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır ve kişinin kendi bedeninin ve görünümünün olumsuz bir görüntüsünün bir sonucu olarak ifade edilmektedir (Hart ve ark., 2008). Sosyal görünüş kaygısı, yalnızca bir kişinin fiziksel görünümü ile ilgili değerlendirmeleri değil, aynı zamanda onun psikolojik bir takım problemlere de sahip olası durum olarak tanımlanmaktadır (Amerikan Psikiyatri Derneği, 2000). Sosyal görünüş kaygısı, bireyin bedeniyle ve görünüşüyle ilgili olumsuz beden imajının bir sonucu olarak değerlendirilmektedir (Doğan, 2010).

Bu çalışmada kişilerin algıladıkları vücut görünüşlerinin sosyal kaygıya dönüşme durumu araştırılmıştır. Araştırmada estetik ameliyatı yaptıran bireylere önceden hazırlanmış iki adet farklı anket verilmiş ve anketlerin gönüllü olarak doldurulması istenmiştir. Sonuçlara ilişkin bulgular araştırma içerisinde tartışılmıştır.

II. GEREÇ ve YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın yapıldığı Konya ili merkezinde 28 adet estetik ve güzellik merkezi bulunmaktadır. Araştırmanın evreni olarak estetik ve güzellik merkezlerinin yoğunlukta olduğu merkez Meram ilçesinin Zafer semti seçilmiştir. Örneklemi ise hem estetik ve hem de rekonstrüksiyon işlemlerini bir arada yapan üç klinik oluşturmaktadır. Kliniklere gelen hastalara gönüllülük esasına bağlı olarak yüz yüze anket yöntemi uygulanmıştır. Çalışma bir ay (01.04.2018/30.04.2018) sürmüştür. Ankete, yaş ortalamaları 30.86 ± 8.76 olan 19

erkek ve 131 kadın ile toplamda 150 kişi katılmıştır. Gönüllülük esaslı çerçevesinde hastalara anket uygulanmadan önce anket hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Araştırmaya katılanlara ait kişisel bilgilerinin tespiti için kişisel bilgi formu, sosyal görünüş kaygı durumlarının tespiti için Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ) ve Vücut Algısı Ölçeği uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Özel veya tüzel fark etmeksizin başarıya ulaşmasındaki en temel sebep ölçme ve ölçme sonucuna göre iyileştirme politikaları olmuştur (Yorulmaz ve Evirgen, 2018). Bu bağlamda bu çalışmada iki farklı ölçme skalası kullanılmış olup sonuçlar karşılaştırılmıştır.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ)

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ), Hart ve arkadaşları tarafından (2008) geliştirilmiştir. Türkçeye uyarlanması Doğan (2010) tarafından yapılmıştır. Tek boyutlu SGKÖ 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin kullanım amacı, bireylerin sosyal görünüş kaygılarını ölçmektedir. Ölçeğin puan hesaplaması şu şekildedir: SGKÖ'den alınan puan arttıkça, sosyal görünüş kaygısı da artmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar görünüş kaygısının yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin birinci maddesi tersten kodlanmıştır.

Vücut Algısı Ölçeği

Araştırma verilerinin elde edilmesinde kullanılan Vücut Algısı Ölçeği ise Secord ve Jourand (1953) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe Ölçek, 1986 yılında Hovardaoğlu tarafından Türkçe'ye çevrilmiş ve Cronbach Alfa katsayısı $r=.91$ olarak bulunmuştur. (Hovardaoğlu, 1992, Akt: Kundakçı, 2005). Ölçek 40 maddeden oluşmaktadır. Kişinin 40 ayrı vücut bölümünden ya da işlevinden memnuniyetini belirleyen bir ölçektir. Her bir madde için 1'den 5'e kadar puanlar verilmiştir "Hiç Beğenmiyorum", "Beğenmiyorum", "Kararsızım", "Beğeniyorum" ve "Çok Beğeniyorum" şeklinde yanıt şıkları bulunan ölçekten elde edilecek toplam puanı 40 ile 200 puan arasında değişmektedir (Kundakçı,2005).

Tablo 1. Araştırmada Kullanılan Ölçeklere Ait Cronbach's Alfa Değerleri

Ölçekler	İfade Sayısı	Cronbach's Alfa
Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği	16	0.932
Vücut Algısı Ölçeği	40	0.920

Verilerin Analizi

Araştırmaya katılanlara ait tanımlayıcı bilgiler yüzde ve frekans olarak verilmiştir. Sosyal görünüş kaygısı ölçeği ve vücut algısı ölçeğine ait verilerin istatistiğinde çarpıklık ve basıklık (Skewness and Kurtosis) değerlerinin normal dağılım gösterdiği için, ikili gruplarda parametrik test tekniklerinden Independent Samples t-testi, ikiden fazla grupların karşılaştırılmasında ise Tek Yönlü Varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının tespit edilmesinde ise Post-hoc testlerden Tukey HSD kullanılmıştır. Sosyal görünüş kaygısı ve vücut algısı arasındaki ilişki için ise Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. İstatistiksel analizler SPSS 22.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Tüm analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

III. BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında araştırmaya ait bulgular tablolarda sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcılara Ait Demografik Özellikler

		Frekans	%
<i>Cinsiyet</i>	Erkek	19	12,7
	Kadın	131	87,3
	Toplam	150	100,0
<i>Eğitim Düzeyi</i>	İlkokul	4	2,7
	Ortaokul	8	5,3
	Lise	37	24,7
	Üniversite	92	61,3
	Yüksek Lisans/Doktora	9	6,0
	Toplam	150	100,0
<i>Çalışma Durumu</i>	Evet	85	56,7
	Hayır	64	42,7
	Toplam	149	99,3
<i>Ekonomik Durumu</i>	Düşük	20	13,3
	Orta	98	65,3
	Yüksek	31	20,7
	Toplam	149	99,3
<i>Medeni Durum</i>	Evli	70	46,7
	Bekar	74	49,3
	Toplam	144	96,0
<i>Yaşanılan Yer</i>	Köy	14	9,3

	İlçe	10	6,7
	Şehir	27	18,0
	Büyükşehir	98	65,3
	Toplam	149	99,3
Çocuğunuz var mı?	Evet	53	35,3
	Hayır	18	12,0
	Toplam	71	47,3

Tablo 2’de araştırmaya katılan katılımcılara ait demografik bilgilere bakıldığında kadınların oranı %87,3 ile yüksek düzeydedir. Katılımcıların %56,7’si çalışmaktadır. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu orta gelir grubunda yer almaktadır (%65,3). Diğer taraftan % 9,3’lük bir kısmı ise köyde yaşadığını belirtmiştir.

Aşağıdaki Tablo 3’te estetikle ilgili sorulara verilen cevapların analizleri sunulmaktadır.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Katılımcılara Ait Estetikle İlgili Sorulara Verilen Cevapların Dağılımları (N=150)

İfade	Cevap	N	%
Yapılan cerrahi girişim	Estetik	101	67,3
	Rekonstrüksiyon	49	32,7
Estetik rekonstrüksiyon yaptıрма nedeniniz.	Dış görünüşümden rahatsız olmam	37	24,7
	Dış görünüşümün beni içe dönük ya da karamsar yapması	18	12,0
	Dış görünüşümden dolayı ailemin aşırı ilgisi	5	3,3
	Dış görünüşümden dolayı ailemin aşırı ilgisizliği	6	4,0
	Çevremdeki insanların tepkisi	13	8,7
	Sosyal ilişkilerimi olumsuz yönde etkilemesi	12	8,0
	Estetik/Rekonstrüksiyon cerrahi sonrası kendimi daha iyi hissedeceğim düşüncesi	38	25,3
	Diğer	21	14,0
	Estetik rekonstrüksiyonbirimine başvurma nedeniniz.	Sağlık	37
Dış Görünüm		45	30,0
Ailesel Baskı		6	4,0
Çevresel ve Sosyal Baskı		17	11,3
Kişisel İsteğim		43	28,7
Diğer		2	1,3

Tablo 3’te katılımcılara yöneltilen sorulardan yapılan cerrahi girişim nedeni için katılımcıların %67,3’lük bir bölümü estetik yaptırmak amacıyla başvurduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılara estetik yaptıрма nedenlerinin ne olduğu? sorusuna ise 37 katılımcı “Dış görünüşümden rahatsız olmam.” cevabını vermişlerdir. Yine estetik yaptıрма nedenlerinden en az etkiye sahip parametrenin aile baskısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. Araştırmaya katılanların Sosyal Görünüş Kaygısı ile Vücut Algısı Puan Ortalamalarının İkili Grup Değişkenlerine Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Cinsiyet	N	X	ss	t	p
Sosyal Görünüş Kaygısı	Erkek	18	45,61	14,22	0,881	0,380
	Kadın	131	42,74	12,75		
Vücut Algısı	Erkek	19	98,68	27,76	0,746	0,978
	Kadın	131	98,51	25,14		
<i>Medeni Durum</i>						
Sosyal Görünüş Kaygısı	Evli	70	44,01	11,09	0,772	0,439
	Bekar	73	42,34	14,48		
Vücut Algısı	Evli	70	98,92	24,11	0,200	0,842
	Bekar	74	98,06	27,33		
<i>Çocuğunuz var mı?</i>						
Sosyal Görünüş Kaygısı	Evet	53	44,01	11,24	-,322	0,749
	Hayır	18	45,00	10,93		
Vücut Algısı	Evet	53	97,11	23,74	-1,334	0,187
	Hayır	18	105,66	22,75		
<i>Yapılan Cerrahi Girişim</i>						
Sosyal Görünüş Kaygısı	Estetik	48	39,18	12,92	2,592	0,010*
	Rekonstrüksiyon	101	103,67	25,77		
Vücut Algısı	Estetik	49	87,93	21,12	3,709	0,000*
	Rekonstrüksiyon	101	44,95	12,56		

*p<0,05(anlamlılık düzeyi)

**p<0,01 (anlamlılık düzeyi)

Tablo 4 incelendiğinde sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı puan ortalamalarının cinsiyete, medeni duruma ve çocuk durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık görülmemiştir. Öteyandan yapılan cerrahi girişim sorusu ile sosyal görünüş kaygısı ve vücut algısı arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Sosyal görünüş kaygısı boyutunda rekonstrüksiyon için başvuranların puan ortalaması estetik için başvuranlardan daha yüksektir. Vücut algısı boyutunda ise estetik için başvuranların puan ortalaması rekonstrüksiyon için başvuranlardan daha yüksektir.

Tablo 5. Görünüş Kaygısı İle Vücut Algısı Puan Ortalamalarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Ait ANOVA Sonuçları

	Eğitim Düzeyi	N	X	ss	F	p
Sosyal Görünüş Kaygısı	İlkokul	1	4	32,50	1,053	,382
	Ortaokul	2	8	43,87		
	Lise	3	36	45,52		
	Üniversite	4	92	42,48		
	Yüksek Lisans/Doktora	5	9	43,55		
	Toplam		149	43,09		

Vücut Algısı	İlkokul	1	4	91,75	10,99	0,350	,844
	Ortaokul	2	8	107,75	27,99		
	Lise	3	37	97,91	30,49		
	Üniversite	4	92	98,47	22,03		
	Yüksek Lisans/Doktora	5	9	96,44	38,09		
	Toplam		150	98,53	25,38		

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılanların sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı puan ortalamaları eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 6. Sosyal Görünüş Kaygısı ile Vücut Algısı Puan Ortalamalarının Gelir Düzeylerine Göre ANOVA Sonuçları

Ölçekler		N	X	ss	F	p	
Sosyal Görünüş Kaygısı	Düşük	1	19	41,21	15,52	0,41	0,659
	Orta	2	98	43,09	13,07		
	Yüksek	3	31	44,64	10,79		
	Toplam		148	43,17	12,92		
Vücut Algısı	Düşük	1	20	108,40	27,85	2,13	0,122
	Orta	2	98	98,13	24,87		
	Yüksek	3	31	93,58	24,86		
	Toplam		149	98,56	25,47		

Tablo 6'da araştırmaya katılanların sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı puan ortalamalarının gelir düzeylerine göre anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 7. Sosyal Görünüş Kaygısı İle Vücut Algısı Puan Ortalamalarının Yaşanılan Yere Göre ANOVA Sonuçları

		N	X	ss	F	p	
Sosyal Görünüş Kaygısı	Köy	1	13	41,23	13,70	1,55	,203
	İlçe	2	10	37,30	16,35		
	Şehir	3	27	40,44	10,14		
	Büyükşehir	4	98	44,52	13,00		
	Total		148	43,00	12,91		
Vücut Algısı	Köy	1	14	89,78	16,92	,730	,536
	İlçe	2	10	94,60	34,70		
	Şehir	3	27	100,55	21,92		
	Büyükşehir	4	98	99,50	26,35		
	Total		149	98,44	25,45		

Tablo 7'ye bakıldığında araştırmaya katılanların sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı puan ortalamaları yaşanılan yere göre anlamlı farklılık göstermemiştir ($p>0,05$).

Tablo 8. Sosyal Görünüş Kaygısı ile Vücut Algısı Puan Ortalamalarının Estetik/Rekonstrüksiyon yaptırma Nedenlerine Göre ANOVA Sonuçları

	N	X	ss	F	p	Anlamlı Fark	
Sosyal Görünüş Kaygısı	Dış görünüşümden rahatsız olmam	1 37	42,21	11,17	1,78	,095	-
	Dış görünüşümün beni içe dönük ya da karamsar yapması	2 18	48,11	13,57			
	Dış görünüşümden dolayı ailemin aşırı ilgisi	3 5	48,00	13,00			
	Dış görünüşümden dolayı ailemin aşırı ilgisizliği	4 6	39,33	15,25			
	Çevremdeki insanların tepkisi	5 13	50,07	15,32			
	Sosyal ilişkilerimi olumsuz yönde etkilemesi	6 12	45,91	15,28			
	Estetik/Rekonstrüksiyon cerrahi sonrası kendimi daha iyi hissedeceğim düşüncesi	7 37	40,16	12,39			
	Diğer	8 21	39,47	10,77			
Toplam	149	43,09	12,92				
Vücut Algısı	Dış görünüşümden rahatsız olmam	1 37	99,13	23,04	2,673	0,013*	2>7
	Dış görünüşümün beni içe dönük ya da karamsar yapması	2 18	110,66	32,23			
	Dış görünüşümden dolayı ailemin aşırı ilgisi	3 5	106,20	33,56			
	Dış görünüşümden dolayı ailemin aşırı ilgisizliği	4 6	100,83	28,97			
	Çevremdeki insanların tepkisi	5 13	109,38	27,09			
	Sosyal ilişkilerimi olumsuz yönde etkilemesi	6 12	109,08	27,86			
	Estetik/Rekonstrüksiyon cerrahi sonrası kendimi daha iyi hissedeceğim düşüncesi	7 38	88,94	18,70			
	Diğer	8 21	89,19	21,30			
Toplam	150	98,53	25,38				

*p<0,05 (anlamlılık düzeyi)

Tablo 8’de araştırmaya katılanların sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı puan ortalamalarının estetik/rekonstrüksiyon yaptırma nedenlerine göre ANOVA sonuçları verilmiştir. Buna göre sosyal görünüş kaygısı ile estetik/rekonstrüksiyon yaptırma nedenleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır (p>0,05). Diğer yandan vücut algısı ile estetik/rekonstrüksiyonyaptırma nedenleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (p<0,05). Farklılığın kaynağının “Dış görünüşümün beni içe dönük ya da karamsar yapması” ile “Estetik/Rekonstrüksiyon cerrahi sonrası kendimi daha iyi hissedeceğim düşüncesi” ifadelerinden kaynaklandığı bulunmuştur. Buna göre kişiler kendilerini

estetik/rekonstrüksiyon cerrahi sonrası dış görünüşünde meydana gelecek değişim ile içe dönük ve karamsar halinden kurtulacağını düşünmektedirler.

Tablo 9. Sosyal Görünüş Kaygısı İle Vücut Algısı Puan Ortalamalarının Estetik/Rekonstrüksiyon Birimine Başvurma Nedenlerine Göre ANOVA Sonuçları

		N	X	ss	F	p	Anlamlı Fark	
Sosyal Görünüş Kaygısı	Sağlık	1	36	38,86	12,93			
	Dış Görünüm	2	45	45,48	12,59			
	Ailesel Baskı	3	6	39,50	10,32			
	Çevresel ve Sosyal Baskı	4	17	50,64	15,80	2,619	0,027*	1<4
	Kişisel İsteğim	5	43	41,90	11,20			
	Diğer	6	2	37,50	2,12			
	Toplam		149	43,09	12,92			
Vücut Algısı	Sağlık	1	37	87,18	17,15			
	Dış Görünüm	2	45	105,46	27,78			
	Ailesel Baskı	3	6	101,66	18,10			
	Çevresel ve Sosyal Baskı	4	17	111,64	31,21	3,798	0,003**	1<2 1<4
	Kişisel İsteğim	5	43	96,51	23,41			
	Diğer	6	2	75,00	4,24			
	Toplam		150	98,53	25,38			

*p<0,05(anlamlılık düzeyi)

**p<0,01(anlamlılık düzeyi)

Tablo 9 incelendiğinde sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı puan ortalamalarının estetik/rekonstrüksiyon birimine başvurma nedenlerine göre verilen cevaplar arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 10. Sosyal Görünüş Kaygısı ile Vücut Algısı Arasındaki İlişki

Ölçek		Vücut Algısı
Sosyal Görünüş Kaygısı	r	,592**
	p	0,000

** p<0,01 (anlamlılık düzeyi)

Tablo 10'da sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı arasındaki ilişki verilmiştir. Bu sonuçla sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (r=0,592; p<0,000).

IV. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada estetik ve güzellik merkezlerinde operasyon yaptıran veya yaptırmak isteyen hastalardaki beden algısı ve sosyal görünüş kaygısı arasındaki ilişkinin ne düzeyde olduğunu tespit etmek amaçlanmıştır. Sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı puan ortalamalarında cinsiyete, medeni duruma ve çocuk durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık görülmemiştir. Bir diğer araştırma sonucunda ise yapılan cerrahi girişim sorusu ile sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Sosyal görünüş kaygısı yaşayan hastaların rekonstrüksiyon müdahalesi yaptırmaları estetik yaptırmak isteyenlerden yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılanların sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı puan ortalamalarının Estetik/Rekonstrüksiyon yaptıрма nedenlerine göre ANOVA sonuçları verilmiştir. Buna göre sosyal görünüş kaygısı ile estetik/rekonstrüksiyon yaptıрма nedenleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Diğer yandan vücut algısı ile estetik/rekonstrüksiyon yaptıрма nedenleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$).

İncelendiğinde sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı puan ortalamalarının estetik/rekonstrüksiyonbirimine başvurma nedenlerine göre verilen cevaplar arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı arasındaki ilişki verilmiştir. Bu sonuçla sosyal görünüş kaygısı ile vücut algısı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,592$; $p<0,000$). Işıkol'un (2013) yapmış olduğu çalışmada benlik saygısı ile sosyal görünüş kaygısı arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ortaya çıkan sonuç ile bu çalışma arasında ters bir ilişki söz konusudur. Tezcan'ın (2009) yapmış olduğu araştırma sonucunda benlik saygılarının obezite bireylerde daha düşük, bedenlerinden hoşnutsuzluklarının daha yüksek olduğu sonucunu bulmuştur.

Sonuç olarak araştırmaya katılan bireylerin sosyal görünüş kaygısı ve vücut algısı puanları düşük seviyede bulunmuştur. Bunun nedeni olarak ise güzellik merkezine gelen hastaların çoğunluğunun özgüvenlerinin düşük olması ve kendilerini beğenme duygularının düşük seviyede olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma bu alanda bundan sonra yapılacak

çalışmalara örnek teşkil etmesi bakımından önemlidir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda araştırmacılara farklı illerdeki güzellik merkezi karşılaştırmaları ve denek sayılarının artırılarak yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Amasyalı**, M, Alakuş Sabuncuoğlu, F. (2017). Level of Social Appearance Anxiety in Individuals with and without Alignment of Teeth. Turk J Orthod. 2017 Mar; 30(1): 1–5.
- American** Psychiatric Association. (2000). Diagnostic And Statistical Manual Of Mental Disorders (4th ed.,Text Revision). Washington.
- Doğan** T, 2009. Bilişsel ve kendini değerlendirme süreçlerinin sosyal anksiyete açısından incelenmesi. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 58-59.
- Doğan**, T. (2010). Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 39: 151-159.
- Haase**, AM, Mountford, V, Waller G. (2007). Understanding the Link between Body Checking Cognitions and Behaviors: The Roll of Social Physique Anxiety, International Journal of Eating Disorders, 40, 241-246.
- Hart**, TA, Flora, DB, Palyo, SA, Fresco, DM, Holle C, Heimberg, RG. (2008). Development and Examination of the Social Appearance Anxiety Scale, Assessment, 15, 48-59
- Hovardoğlu**, S. (1992). Vücut Algısı Ölçeği. Psikiyatri, Psikoloji, Psikofarmakoloji Dergisi (3P). Testler Özel Eki.
- Işıkol** ÖF, (2013). İlköğretim II. kademe öğrencilerinin sosyal görünüş saygıları ile benlik saygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Üsküdar İlçesi örneği). Yüksek Lisans Tezi, Yedi Tepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç**, M. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Görünüş Kaygıları İle Benlik Saygıları Ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi-Selçuk Üniversitesi.

- Kundakçı, AH.** (2005). Üniversite Öğrencilerinin Yeme Tutumları, Benlik Algısı, Vücut Algısı Ve Stres Belirtileri Açısından Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Secord PF, Jourard SM.** (1953). The appraisal of body-cathexis: Body-Cathexis And The Self. *J Consult Psychol* 1953; 17: 343-7.
- Soylu, Y, Atik, F, Öçalan, M.** (2017). Ergenlerin Sosyal Görünüş Kaygısı Düzeylerinin İncelenmesi (Kırıkkale İli Örneği). *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, SI (1), 38-45, 2017
- Tezcan, B.** (2009). Obez Bireylerde Benlik Saygısı, Beden Algısı Ve Travmatik Geçmiş Yaşantılar. Uzmanlık Tezi, İstanbul-2009.
- Yorulmaz, M, Evirgen, H.** (2018). Çağrı Merkezi Ve Sağlık Tesislerinde Ölçülen Hasta Memnuniyet Anket Skorlarının Karşılaştırılması. *Social Sciences Studies Journal* (ISSN:2587-1587)